

Обґрунтування встановлених режиму охорони та підстав для скасування статусу охоронної зони

Обґрунтування встановленого режиму охорони. Охоронна зона, а саме земельна ділянка, розташована в межах вид. 1-32 кв. 44 Маківського лісництва, біля населеного пункту с. Привороття Друге на території Гуменецької сільської територіальної громади Кам'янець-Подільського району Хмельницької області, площею 71,4 га, створюється для збереження об'єктів Червоної книги України.

Земельна ділянка із кадастровим номером 6822481800:08:034:0003 перебуває у постійному користуванні Державного спеціалізованого господарського підприємства “Ліси України” та закріплена за філією “Кам'янець-Подільське лісове господарство”.

Охоронна зона є частиною території ландшафтного заказника загальнодержавного значення “Кармалюкова гора”, загальною площею 765,0 га, що оголошений постановою Ради Міністрів Української РСР від 28.10.1974 року № 500 “Про створення заказників загальнодержавного значення в Українській РСР” та розширений постановою Ради Міністрів Української РСР від 07.01.1985 року № 5 “Про внесення змін і доповнень у мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду Української РСР” (додаток 3, фото 1).

Згідно з Проектом організації території національного природного парку “Подільські Товтри”, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів заказник розташований у зоні регульованої рекреації.

Охоронна зона має комплексне призначення, оскільки поєднує охорону 13 видів тварин та 5 видів рослин, що охороняються відповідно до затверджених переліків видів тварин, що заносяться до Червоної книги України, та переліків видів рослин та грибів, що заносяться до Червоної книги України.

Штольні Гуменецькі віднесено до ключового підземного сховища – Important Underground Sites for Bats in Europe (Ukraine 2018) за назвою – GMN-mine (визначена цінність відповідно до Резолюції Eurobats 2.4 (Бонн, 1998).

За результатом тенетних відловів кажанів під час осіннього роїння (bats swarming), біля входів до ключового підземного сховища (Important Underground Sites for Bats in Europe (Ukraine 2018) – GMN-mine, виконаних за період з 15 по 20 вересня 2023 року, відловлено 120 особин рукокрилих ссавців 11 видів (*Rhinolophus hipposideros*, *Myotis oxygnathus/M.blytii*, *Myotis myotis*, *Myotis bechsteinii*, *Myotis nattereri*, *Myotis dasycneme*, *Myotis daubentonii*, *Plecotus auritus*, *Barbastella barbastellus*, *Nyctalus noctula*, *Eptesicus serotinus*). Відлов виконувався в рамках дослідження ННЦ “Інститут експериментальної і клінічної ветери-

нарної медицини”, м. Харків (згідно із договором з наукової співпраці). Керівник експедиції – Антон Влащенко (доктор біологічних наук, доцент Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди).

Відповідно до статті 5 Закону України “Про Червону книгу України” об’єкти Червоної книги України належать до природних ресурсів загальнодержавного значення і підлягають особливій охороні на всій території України, у межах її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони. У передбаченому законом порядку права власників об’єктів Червоної книги України може бути обмежено в інтересах охорони цих об’єктів, навколишнього природного середовища та захисту прав громадян.

Згідно з пунктом 5 статті 85 Лісового кодексу України збереження біорізноманіття в лісах здійснюється їх власниками та постійними лісокористувачами на генетичному, видовому, популяційному та екосистемному рівнях шляхом створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах – зон визначеної конфігурації (форми) та розміру, у межах яких встановлюється режим ведення лісового господарства, що забезпечує довгострокове збереження об’єктів Червоної книги України; об’єктів, внесених до переліків рідкісних або таких, що мають особливу наукову, природоохоронну та іншу цінність, або є такими, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин і рослин, що підлягають особливій охороні на відповідній території; типових та унікальних природних комплексів і об’єктів; місць розмноження диких тварин; найстаріших або визначних дерев та їх груп; інших місць, важливих для збереження біорізноманіття у лісах. Порядок створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах, їх площа та конфігурація, а також режим ведення лісового господарства в межах таких зон визначаються постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.2023 року № 499.

Відповідно до пункту 101 Порядку здійснення лісовпорядкування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2023 року № 112, у матеріалах лісовпорядкування проєктуються заходи, спрямовані на забезпечення збереження, охорону та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, до регіональних (обласних) переліків видів рослин і тварин, що підлягають особливій охороні на таких територіях, поліпшення середовища їх перебування (зростання), створення належних умов для розмноження у природних умовах, розведення та розселення. Тому відомості про розташування охоронної зони доцільно включити у матеріали лісовпорядкування філії “Кам’янець-Подільське лісове господарство” Державного спеціалізованого господарського підприємства “Ліси України”.

Режим охоронної зони направлений на уникнення таких видів господарської діяльності, які призводять або можуть призвести до знищення чи пошкодження об’єктів охорони, що, відповідно, є порушенням норм Закону України “Про Червону книгу України”.

Режим охорони видів кажанів та їх оселищ передбачає здійснення щорічного моніторингу кажанів на зимівлі та акустичного моніторингу літнього населення кажанів.

На ділянці, де створено охоронну зону, забороняється:

проведення розорювання, здійснення заліснення, засмічення території;

будівництво будь-яких споруд, влаштування нових доріг;

видобуток корисних копалин, терасування схилів;

облаштування пунктів масової рекреації;

проведення заходів, які можуть або спричиняють механічне порушення ґрунтового покриву, зміну гідрологічного режиму території;

непокоєння кажанів у місці роїння (bats swarming), у штольні та привходовій частині в період з вересня по листопад;

будь яке непокоєння кажанів у зимовому сховищі (штольні) з грудня по березень;

здійснення екскурсійної діяльності у штольні без супроводу професійного гіда від Національного природного парку “Подільські Товтри”;

пошкодження та зрізання вікових дуплястих дерев у кварталі 44 Маківського лісництва;

скорочення площі лісу.

здійснення будь-яких заходів, які не відповідають режиму охорони, зазначеному в паспорті охоронної зони, крім заходів, спрямованих на ліквідацію наслідків аварій та стихійного лиха, що створюють пряму загрозу життю людей.

Відомості про охоронну зону мають бути включені у матеріали лісовпорядкування території.

Обґрунтування підстав для скасування статусу охоронної зони

Скасування охоронної зони є доцільним за умови, що на території більше не зустрічаються об’єкти охорони, зазначені у пункті 5 цього паспорта.

Підставою для скасування статусу охоронної зони є відсутність особин видів протягом 15 років.

Науково-обґрунтованим методом виявлення об’єктів охорони є проведення польових обстежень. Результати польових досліджень фіксуються у звітах.

У разі виявлення відсутності деяких об’єктів охорони може переглядатися конфігурація та площа охоронної зони.

Скасування статусу охоронної зони здійснюється відповідно до пунктів 16-20 Порядку створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.2023 року № 499.